

Parlamentul
Republicii Moldova

LA nr. 2

29.01.2026

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

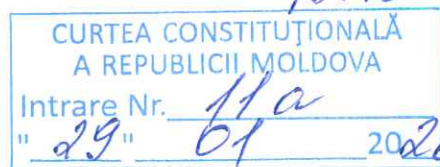
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
mun. Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea 74 din 10.04.2025 cu privire la Curtea Constituțională și art. 10 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională

**petru controlul constituționalității unor prezederi ale Legii nr. 333
din 29 decembrie 2025 pentru modificarea unor acte normative
(sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc
și a sistemului Procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor
care examinează cauze de corupție).**

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire *LEBEDINSKII*

2. Prenume *ADRIAN*

3. Patronimic *MIHAIL*

4. Funcția *deputat în Parlamentul Republicii Moldova*

5. Adresa *mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105, Chișinău, MD-*

2073

II–OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect, examinarea constituționalității unor prevederi din următoarele acte legislative: Legea nr. 333 din 29 decembrie 2025 pentru modificarea unor acte normative (sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție) articolul 3, alineatul (1), lit a¹) cu următorul cuprins:

„a¹)judecătorii din cadrul Colegiului specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău și candidații la funcția de judecător în cadrul acestui colegiu, precum și judecătorii din cadrul Judecătoriei Chișinău care, începând cu 1 ianuarie 2017, au fost și/sau sunt membri ai completelor specializate în cauze de corupție și în cele conexe corupției, în conformitate cu actele adoptate potrivit legii”.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Expunerea faptelor:

Prezenta sesizare este înaintată dat fiind faptul că, actul normativ menționat a fost adoptat cu încălcarea principiilor constituționale fundamentale, atât sub aspectul procedurii legislative, cât și sub aspectul conținutului normativ.

Astfel, **Legea nr. 333/2025** a fost adoptată cu nerespectarea etapelor esențiale ale procesului legislativ, fiind operate amendamente fără asigurarea transparenței decizionale și fără desfășurarea consultărilor publice prevăzute de lege. Aceste circumstanțe ridică serioase dubii cu privire la respectarea exigențelor constituționale referitoare la calitatea și legitimitatea legiferării.

Totodată, prevederile contestate instituie un **regim juridic cu efect retroactiv**, întrucât extind aplicarea legii asupra judecătorilor care, anterior intrării sale în vigoare,

respectiv începând cu data de 1 ianuarie 2017, au exercitat atribuții în cadrul completelor specializate în cauze de corupție sau conexe acestora.

Această retroactivitate afectează statutul constituțional al judecătorilor vizați, fiind de natură să contravină principiilor statului de drept consacrate de Constituție și dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

(A) Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. [...]”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. [...]”

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 115

Instanțele judecătorești

(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.

(3) Înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

Articolul 116

Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vîrstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.

(5¹) Judecătorii au doar imunitate funcțională în condițiile legii.

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

(7) Funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

(B) Prevederile relevante ale Legii nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității (M. O., 2012, nr. 103, art. 355), sunt următoarele

Articolul 1

Scopul legii și domeniul de aplicare

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vîrstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu.

Articolul 2

Noțiuni generale

„În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații: *discriminare* – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare;

discriminare directă – tratare a unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile protejate, reale sau presupuse, în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare;

Articolul 6

Interzicerea discriminării

„Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației”.

Articolul 7

Interzicerea discriminării în câmpul muncii

„(1) Se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor stabilite de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională. Interzicerea discriminării pe bază de orientare sexuală se va aplica în domeniul angajării în muncă și al ocupării forței de muncă.

(2) Se consideră discriminatorii următoarele acțiuni ale angajatorului:

a) plasarea anunțurilor de angajare cu indicarea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane;

a¹) stabilirea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane la afilierea sau accederea într-o organizație profesională ori la accederea sau exercitarea unei profesii;

b) refuzul neîntemeiat, pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse, de angajare, promovare sau demisie a persoanei;

(5) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință în privința unui anumit loc de muncă nu constituie discriminare în cazul în care, prin natura specifică a

activității în cauză sau a condițiilor în care această activitate este realizată, există anumite cerințe profesionale esențiale și determinante, cu condiția ca scopul să fie legitim și cerințele proporționale. [...]"

(C) Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, adoptată la New York la 10 decembrie 1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea nr.217-XII din 28 iulie 1990 (Veștile nr.8/233, 1990), sunt următoarele:

Articolul 1

„Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi.”

Articolul 7

„Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.”

Articolul 23

„1. Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotire împotriva șomajului. [...]"

(D) Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 14

Interzicerea discriminării „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără deosebiri bazate, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

**AGRGMENTELE PRIVITOARE LA NECONSTITUȚIONALITATEA
ACTELOR NORMATIVE ȘI LEGISLATIVE CRITICATE:**

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci ale textelor de lege criticate *ab initio* menționăm că acestea sunt contrare unui șir de norme din Legea supremă evocate mai sus. *A fortiori* valorificând jurisprudența anterioară a Curții Constituționale, prin care au fost stabilite criteriile care urmează a fi luate în

considerație la aplicarea mecanism controlului de constituționalitate, autorul sesizării formulează următoarele teze.

(A) Analiza incidenței drepturilor garantate de constituție invocate de autorul sesizării în raport cu textele de lege criticate.

(B) Stabilirea în ce măsură situația juridică descrisă presupune o ingerință și dacă este prevăzută de lege.

(C) Analiza scopului legitim al ingerinței.

(D) Stabilirea existenței unei legături raționale dintre măsurile prevăzute de dispozițiile legale contestate și scopurile legitime urmărite de acestea.

(E) Stabilirea faptului dacă există măsuri alternative mai puțin intruzive, care au o legătură rațională cu scopurile legitime incidente.

(F) Stabilirea existenței un echilibru corect între principiile concurente.

Astfel, potrivit art. 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională îi conferă deputatului din Parlamentul Republicii Moldova dreptul sesizării Curții Constituționale.

Autorul sesizării reține că normele contestate fac obiect al controlului de constituționalitate, acestea au fost promulgate de Președintele Republicii Moldova la 30 decembrie 2025.

Autorul sesizării a mai reținut că prevederile contestate nu au făcut anterior obiectul controlului constituționalității.

Autorul sesizării constată că, deși se contestă amendamentele din Legea nr. 333/2025, acesta sa referit la segregarea magistraților, supunerea la o serie de măsuri abuzive de verificare tendențioasă.

Mai mult, aceasta te duce la idea unei posibile tentative de supunere a unui control politic asupra sistemului de drept, care nu vizează întregul corp al magistraților, ci o parte de magistrați care *volens nolens* sunt antrenați în examinarea dosarelor motivate politic.

Potrivit autorului sesizării, excluderea judecătorilor din alte instanțe și verificarea doar a judecătorilor din Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) care anterior au făcut sau fac parte din completele au examinat sau examinează cauzele penale care au fost transmise în instanța de judecată de către Procuratura Anticorupție, contravine articolelor 6, 16 și 116 din Constituție, pentru că se instituie un tratament diferențiat nejustificat între judecători și alte persoane cu funcție de demnitate publică, constituind o ingerință gravă în statutul judecătorului și este contrară principiului **inamovibilității magistraților**.

În jurisprudența sa anterioară, Curtea a menționat că tratarea diferită pentru exercitarea unor atribuții identice sau similare după complexitate între autoritățile poziționate pe aceeași scară în ierarhia instituțională a puterilor în stat trebuie calificată tratament discriminatoriu (HCC nr. 24 din 10 septembrie 2013, § 75).

Menționăm că, Curtea Constituțională, în virtutea suveranității sale în exercitarea competenței de control al constituționalității legilor, nu este ținută exclusiv de dispozițiile constituționale invocate de autorul sesizării. La examinarea constituționalității normelor criticate, Curtea poate raporta analiza sa și la alte prevederi constituționale relevante pentru soluționarea sesizării, astfel cum a statuat constant în jurisprudența sa, inclusiv prin Hotărârea nr. 7 din 26 aprilie 2018, pct. 23, cu condiția existenței unor argumente pertinente în acest sens.

În cauza de față, dispozițiile supuse controlului instituie un mecanism de verificare cu caracter retroactiv aplicabil judecătorilor, care este de natură să genereze riscuri serioase pentru independența acestora. O asemenea verificare poate crea presiuni nelegitime asupra judecătorilor și poate afecta stabilitatea statutului lor juridic, element esențial al exercitării funcției judiciare.

Independența judecătorului constituie un principiu fundamental al statului de drept, fiind garantată de articolul 116 alin. (1) din Constituție. Orice ingerință normativă care permite evaluări sau verificări retroactive asupra activității ori statutului judecătorilor este susceptibilă să aducă atingere acestui principiu și, în consecință, să contravină exigențelor constituționale.

Cu referire la sintagma „începând cu 1 ianuarie 2017, au fost și/sau sunt membri ai completelor specializate în cauze de corupție și în cele conexe corupției, în conformitate cu actele adoptate potrivit legii” din Legea contestată, autorul a susținut că retroactivitatea și tratamentul diferențiat, reprezintă fapt care îi discriminează în raport cu alte persoane cu funcție de demnitate publică. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a stabilit că neretro-activitatea legii este un principiu fundamental, conform căruia o lege nouă nu poate reglementa situații juridice trecute (articolul 22 din Constituție).

Prin urmare textul de legea analizat vizează o categorie determinată de judecători, și anume judecătorii Judecătoriei Chișinău care, începând cu data de 1 ianuarie 2017, au fost sau sunt membri ai completelor specializate în examinarea cauzelor de corupție și a celor conexe.

Aria de aplicare a reglementării este limitată exclusiv la Judecătoria Chișinău, deși materia cauzelor de corupție nu este specifică doar acestei instanțe. Dimpotrivă, potrivit Ordinului Procurorului General nr. 33/3 din 3 mai 2022, Procuratura Anticorupție a avut oficii teritoriale Nord și Sud, ceea ce demonstrează că examinarea

cauzelor de corupție și a celor conexe nu a fost realizată exclusiv de judecătorii Judecătoriei Chișinău, ci și de judecători din alte judecătorii din țară.

Problema de constituționalitate – art. 16 din Constituția Republicii Moldova. Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova consacră principiul egalității în fața legii și a autorităților publice, statuând că: respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului; toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de orice criteriu arbitrar.

Potrivit jurisprudenței constituționale, orice diferență de tratament trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rezonabil; să urmărească un scop legitim; să fie proporțională cu scopul urmărit.

Subsecvent, art. 116 alin. (1) din Constituție prevede că judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

În acest context, prin Legea nr. 133 din 29 decembrie 2025 se instituie un tratament diferențiat nejustificat. În prezent, cauze de corupție și cauze conexe sunt examinate de judecători din toate judecătoriile din țară, aceștia având în examinare dosare similare sub aspectul naturii juridice și al complexității.

Judecătorii din aceste instanțe: – aplică aceleași norme legale; – soluționează cauze de aceeași natură și complexitate; – se află într-o situație juridică comparabilă cu cea a judecătorilor Judecătoriei Chișinău.

Aceste aspecte pot fi verificate inclusiv pe site-ul oficial al instanțelor judecătorești: <https://instante.justice.md>.

Limitarea evaluării exclusiv la judecătorii Judecătoriei Chișinău generează un tratament diferențiat, lipsit de o justificare obiectivă și rezonabilă, bazat exclusiv pe criteriul apartenenței instituțional-teritoriale.

Impactul asupra principiului independenței judecătorilor. Independența judecătorilor este garantată atât de Constituția Republicii Moldova, cât și de standardele internaționale relevante (CtEDO, avizele Comisiei de la Veneția).

Selectarea unei singure instanțe pentru aplicarea unui mecanism de evaluare sau control sporit poate: crea presiuni instituționale asupra judecătorilor vizați; genera percepția unui control selectiv sau represiv; afecta libertatea judecătorului de a soluționa cauzele fără teama unor consecințe extrajudiciare.

Independența judecătorilor nu are doar o dimensiune individuală, ci și una instituțională. Un mecanism aplicat selectiv subminează această garanție fundamentală.

În speță, diferențierea instituită este bazată exclusiv pe apartenența instituțional-teritorială, în lipsa unor particularități funcționale reale, ceea ce nu constituie un criteriu obiectiv și rezonabil. Limitarea evaluării doar la Judecătoria Chișinău: nu derivă dintr-o

diferență juridică reală; creează un „privilegiu negativ”, sub forma unei sarcini suplimentare impuse unui grup determinat de judecători.

Legea nr. 333 din 29 decembrie 2025, aduce atingere independenței judecătorilor, garantată de art. 116 din Constituție. Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 23/2017, pct. 44, independența sistemului judiciar în ansamblul său garantează independența individuală a judecătorilor. Totodată, Curtea a reținut că independența judecătorilor constituie o garanție împotriva presiunilor exterioare în procesul decizional, fiind justificată de necesitatea ca judecătorii să își exercite rolul de gardieni ai drepturilor și libertăților fundamentale (HCC nr. 23 din 25 iulie 2016, §58).

În consecință, orice mecanism de evaluare, control sau responsabilizare a judecătorilor trebuie să fie: general; impersonal; previzibil; lipsit de caracter selectiv.

Evaluarea concentrată asupra judecătorilor unei singure instanțe – Judecătoria Chișinău – într-un domeniu sensibil precum anticorupția, cu aplicare retroactivă începând cu anul 2017, constituie o ingerință instituțională suficientă, prin ea însăși, pentru a afecta independența judecătorilor, chiar și în lipsa unei ingerințe concrete dovedite în activitatea jurisdicțională.

Art. 14 CEDO – nediscriminare Diferența de tratament între judecători: aflați în situații comparabile; fără justificare obiectivă.

Selectarea exclusivă a judecătorilor din Judecătoria Chișinău pentru evaluare: contravine art. 16 Constituție; nu respectă testul de justificare obiectivă și proporționalitate. Mecanismul insuit prin Legea nr. 333 din 29 decembrie 2025: afectează **independența judecătorilor** (art. 116 Constituție); creează o **presiune instituțională**, contrară art. 6 CEDO.

Excluderea judecătorilor din celelalte instanțe din țară care examinează cauze similare cu judecătorii din cadrul Judecătoriei Chișinău care începând cu anul 2017 au fost/și sau sunt membri ai completelor specializate în cauze de corupție și în cele conexe: reprezintă un criteriu **selectiv și discriminatoriu** al normei.

La caz se atestă că Legea nr. 333 din 29 decembrie 2025, nu a fost supusă dezbaterilor publice inclusive nici Consiliul Superior al Magistraturii care este garantul independenței autorității judecătorești, nu a fost consultat.

Încă din dreptul roman, pornind de la premisa existenței a două reglementări succesive în aceeași materie, modalitățile de rezolvare a conflictelor de legi au suscitât interesul atât al doctrinei, cât și al practicienilor în scopul de a identifica legea aplicabilă unei situații juridice, ținând cont, pe de-o parte, de asigurarea predicabilității normelor

juridice și de securitatea raporturilor juridice, iar, pe de altă parte, de evoluția în timp a raporturilor sociale și de necesitatea aplicării uniforme a legii.

Cu privire la aplicarea legii în timp și la regula neretroactivității legilor, profesorul Matei Cantacuzino arăta că – în rezolvarea problemei privitoare la câmpul de aplicare a legilor în timp „trebuie să țină seama de următoarele două principii: pe de-o parte, legea nouă trebuie să aibă preferință față de legea veche pentru îndoitul motiv că în mod teoretic ea realizează sau e menită să realizeze un progres social, o stare mai bună și pentru că spre acest sfârșit preceptele ei trebuie în principiu să aibă o putere obligatorie obștească, uniformă pentru toți.

Dar, pe de altă parte, siguranța raporturilor sociale și asentimentul de care legea trebuie să se bucure în simțul de dreptate al tuturor cer neapărat ca legea nouă să nu nimicească sau să nu modifice, fără un motiv grav de înaltă ordine obștească, acele stări de drepturi care, în momentul când legea nouă intră în vigoare, erau deja traduse în acte de voință și în raporturi definite și încheiate și valabile după legea în ființă în momentul încheierii.”

Avându-se în vedere constituționalizarea principiului neretroactivității legii, organele de jurisdicție constituțională din democrațiile avansate, a examinat numeroase cazuri și sesizată cu excepții de neconstituționalitate raportate la principiul general că, potrivit căreia „Legea dispune numai pentru viitor [...]”.

Cu privire la competența sa de a analiza principiul neretroactivității legii, prin Decizia nr. 184/2014/23, Curtea Constituțională a României a reținut că „principiul neretroactivității legii este indisolubil legat de procesul de interpretare și de aplicare a legii. Or, Curtea Constituțională, nefiind instanță de drept comun chemată să dezlege pricini cu relevanță ordinară, va interveni numai atunci când cel chemat să spună dreptul este încătușat de lege prin imposibilitatea de a respecta o normă constituțională.” Analizând jurisprudența Curții Constituționale în materia limitelor acțiunii în mp a unei legi civile, rezultă că aceasta poate fi structurată, în funcție de norma constituțională pretins a fi încălcată, după cum urmează: jurisprudența referitoare la momentul intrării în vigoare a unei legi [normele de referință din Constituție fiind atât art. 15 alin. (2), cât și art. 78]; jurisprudența referitoare la modalitățile de soluționare a conflictelor de legi civile [norma de referință fiind art. 15 alin. (2) din Constituție]. Prin Decizia nr. 56/2014, Curtea a reținut că „legea criticată dispune numai pentru viitor, de la intrarea ei în vigoare, în cazul în care aceasta nu este conformă cu noile dispoziții de lege.”

În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că statutul constituțional al judecătorului nu constituie privilegiul lui personal, ci un bun al întregii societăți, acesta fiind chemat să asigure protecția eficientă a drepturilor fiecărui membru al societății.

Inamovibilitatea judecătorului, constituie una din componentele de bază ale independenței lui, reprezentând o contrapondere față de restricțiile, interdicțiile și responsabilitățile impuse acestora în virtutea funcțiilor. Prin menținerea acestui echilibru poate fi crescut gradul de încredere al societății în competența, independența și imparțialitatea judecătorilor (Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, § 96). Într-o democrație autentică, atât guvernării, cât și poporul trebuie să recunoască că judecătorul, căruia i s-a încredințat puterea de a decide cu privire la drepturile și libertățile omului, trebuie să posede, pe lângă un înalt profesionalism, și o reputație ireproșabilă, o independență funcțională și un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a garanta inamovibilitatea judecătorului astfel încât aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lui și să fie pe măsura statutului și funcțiilor pe care le exercită.

Astfel, incompatibilitățile și interdicțiile stabilite pentru judecători prin Legea fundamentală și dezvoltate prin legea specială, precum și responsabilitățile și riscurile aferente profesiei, impun stabilirea [- 13 -] protecții corespunzătoare statutului lor. De asemenea, potrivit Recomandării CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și a responsabilităților lor și trebuie să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni în fața oricărei presiuni care urmărește să le influențeze deciziile. Trebuie adoptate dispoziții legale speciale care să instituie o măsură de protecție și garantare a inamovibilității pentru judecători. De asemenea, în recomandare se menționează că trebuie evitate sistemele în care selecția și cariera de bază a judecătorilor depinde de controale motivate politic, căci s-ar putea crea dificultăți pentru asigurarea independenței lor.

Motivare pentru suspendarea aplicării lit. „a¹)” din Legea nr. 333/2025

Temeiul juridic al suspendării.

Potrivit **art. 26 alin. 1) și 2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională**, Curtea poate suspenda printre altele acțiunea actului contestat atunci când acesta afectează: drepturile și libertățile fundamentale ale omului; democrația; separația și colaborarea puterilor în stat.

Norma contestată se încadrează cumulativ în aceste ipoteze.

Prejudiciu iminent și ireparabil

Aplicarea imediată a lit. „a¹)”: supune judecătorii vizați unui mecanism de evaluare retroactiv; afectează reputația profesională și securitatea funcției; produce efecte care nu pot fi reparate ulterior, nici în cazul admiterii sesizării, ori CSM în

ședința din data de 27 ianuarie 2026 a dispus expedierea în adresa Comisiei Vetting a listei judecătorilor vizați.

Afectarea drepturilor fundamentale

Norma contestată: încalcă principiul egalității (art. 16, Constituție, art. 14 CEDO); aduce atingere independenței judecătorilor (art. 116 Constituție, art. 6 CEDO).

Risc sistemic pentru statul de drept:

Aplicarea selectivă a unui mecanism de control: subminează independența instituțională a justiției; afectează separația puterilor; creează un precedent periculos de control diferențiat asupra judecătorilor.

Întrucât lit. „a¹)” din Legea nr. 133 din 29 decembrie 2025: instituie un mecanism retroactiv; aplică un tratament diferențiat nejustificat; afectează independența judecătorilor și echilibrul puterilor în stat,

Se impune suspendarea aplicării acestora până la soluționarea în fond a cauzei, pentru a preveni producerea unor prejudicii grave și ireversibile asupra drepturilor fundamentale și asupra statului de drept.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

14. Reieșind din cele relevate, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 alin. (1), art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională solicităm în mod respectuos:

- suspendarea acțiunii prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a¹) din Legea nr. 333 din 29 decembrie 2025 pentru modificarea unor acte normative (sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție), potrivit cărora: „judecătorii din cadrul Colegiului specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău și candidații la funcția de judecător în cadrul acestui colegiu, precum și judecătorii din cadrul Judecătoriei Chișinău care, începând cu 1 ianuarie 2017, au fost și/sau sunt membri ai completelor specializate în cauze de corupție și în cele conexe corupției, în conformitate cu actele adoptate potrivit legii”

- exercitarea controlului constituționalității prevederilor Legii nr. 333 din 29 decembrie 2025 pentru modificarea unor acte normative (sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție) potrivit cărora

verificarea judecătorilor din Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) pot avea caracter retroactiv până în 2017.

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

16. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul ***mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 105***

Data ***29 ianuarie 2026***

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Dr. Adrian LEBEDINSKII